

FEDERÁLNÍ MINISTERSTVO VNITRA

Č.j.: OV—039/A—89

17 XI 1000

~~TAJNĚT~~

Výtisk č. 13

Počet listů: 11

Počet příloh: 9/13

DENNÍ SITUAČNÍ ZPRÁVA č. 144

Upozornění: materiál je určen výhradně k informaci adresáta.

Nesmí být rozmnožován a po využití podléhá do 10 dnů vrácení federálnímu ministerstvu vnitra (odboru analytiky a informací Vnitřní a organizační správy FMV).

1. Bezpečnostní situace v ČSSR

V průběhu 16.11.1989 došlo k nepovoleným shromážděním v Mostě /Severočeský kraj/ a v Bratislavě.

Nebyly zaznamenány podstatné změny v zaměření nepřátelské činnosti vnitřního protivníka. V Mostě jsou signalizovány přípravy dalšího ekologicky motivovaného nepovoleného shromáždění.

V Liberci /Severočeský kraj/ byli 15.11.1989 při činu zadrženi dva rozšiřovatelé letáků.

V průběhu 16.11.1989 nebyla zaznamenána závažná mimořádná událost v čs. národním hospodářství, dopravě a spojích.

2. Nepřátelská činnost

b/ Na Náměstí mostecké stávky v Mostě /Severočeský kraj/ se 16.11.1989 v době od 16.40 hodin do 17.10 hodin shromáždilo asi 200 osob /20 s protiplynovými maskami/, které skandovaly hesla "Dýcháme všichni stejný vzduch", "Chceme čistý vzduch". Za provolávání hesel se dav rozšířil a přesunul k budově ONV, kde se soustředilo asi 700 osob. Zde byly předneseny požadavky rozšíření sítě měřících stanic v Severočeském kraji a jejich vybavení moderní měřící a registrační technikou, na urychlenou realizaci informačního a signalizačního systému, na vypracování a důsledné dodržování účinného systému regulace u největších znečišťovatelů ovzduší a to tak, aby k regulaci bylo přistoupeno s předstihem podle meteorologické předpovědi a ne až po několika dnech vysoké koncentrace škodlivin, jako tomu bylo v minulých dnech; dále na zveřejnění

všech dostupných informací o stavu životního prostředí v Severočeském kraji, včetně prognóz dalšího vývoje. V závěru byly požádány orgány na úrovni krajského národního výboru a krajského výboru KSČ v Ústí nad Labem o odpověď s tím, že se shromáždění bude opakovat 22.11.1989 na stejném místě. V 17.30 hodin se dav bez zásahu SNB rozptýlil. Mezi hlavními organizátory nepovoleného shromáždění /podchyceno 11 osob/ bylo 6 zaměstnanců a herců Divadla pracujících v Mostě a dva zaměstnanci OÚNZ Most.

Dne 16.11.1989 se kolem 17.10 hodin shromáždilo na Mierovom náměstí v Bratislavě asi 100 osob, které se přesunuly před slovenské Národní divadlo, kde skandovaly hesla "Svobodu všem", "Chceme demokracii", "Nechceme zbraně", "Skutečnou představu". Poté se dav přesunul před Památník státnosti, odkud se po zpěvu státní hymny přesunul před budovu ministerstva školství, mládeže a tělesné výchovy SSR. Zde skandoval hesla "Chceme školské reformy", "Svobodu školství". V 17.45 hodin k davu promluvila posluchačka filozofické fakulty Univerzity Komenského Henrieta HLINKOVÁ s požadavky "Nechceme jaderný reaktor v Mlynské dolině", "Nechceme zbraně", "Žádáme zlepšit sociální podmínky pedagogických pracovníků vysokých škol a studentů", "Nechceme bydlet v internátech mezi šváby", "Chceme volně cestovat do zahraničí", na což dav souhlasně reagoval. Situaci se pokusil řešit osobní účastí soudruh Gejza Šlapka, který pozval zástupce zúčastněných do své kanceláře ke klidné diskusi o nastolených otázkách. Dav reagoval odmítavě s tím, že "...i Únor 1948 byl na ulici, VŘSR byla před Smolným a i v NDR stačila na dialog ulice". Proti účastníkům nebylo v žádné fázi akce silami SNB zasahováno, dav při přesunech nenarušoval dopravu a po první výzvě se jeho část rozešla. V 18.25 hodin byl obnoven klid a veřejný pořádek.

V Milevsku /Jihočeský kraj/ a v Šuranech /Západoslovenský kraj/ byl 16.11.1989 zaznamenán /po jednom výtisku/ výskyt známého protikomunisticky zaměřeného dotazníku tzv. nezávislé

skupiny pro průzkum veřejného mínění. Po rozšiřovateli se pátrá.

Dodatečně bylo hlášeno, že 15.11.1989 byly v obci Kozolupy /Západočeský kraj/ nalezeny dva letáky, vyzývající k účasti na pietním aktu u hrobu J. Opletala 17.11.1989 v Praze, k zasílání finančních příspěvků na adresu P. BURIANA /dosud neztotožněn/ z Prahy a v souvislosti s výzvou "Několik vět" k solidaritě s "nespravedlivě stíhanými". Týž den byl na adresu občana z Liberce /Severočeský kraj/ doručen tzv. otevřený dopis Klubu za socialistickou přestavbu - OBRODA - Všem členům KSČ. V obou případech se po rozšiřovatelích pátrá.

Dodatečně bylo rovněž hlášeno, že 15.11.1989 byla na Gottwaldově nádraží v Plzni zjištěna výhrůžná anonymní písemnost, oznamující uložení časované bomby v úschovně zavazadel. Následná prohlídka zavazadel byla negativní. Po pachateli se pátrá.

Dalších 11 případů poškození stokorunových bankovek nové emise bylo zjištěno v Chomutově /Severočeský kraj/ - 6 případů, v Hlinsku, Chrudimi /Východočeský kraj/ a v Kolíně /Středočeský kraj/ - po jednom případě a v Prostějově /Jihomoravský kraj/ - 2 případy. Po pachatelích se pátrá.

Jako jeden z iniciátorů nepovoleného shromáždění občanů v Litvínově /Severočeský kraj/ 15.11.1989 byl zjištěn protisocialisticky zaměřený čs. občan Jan BITTNER /1962, číšník/, který 14.11.1989 obcházel místní restaurace a veřejně vyzýval hosty k účasti na akci "Po vzoru Teplic". O jeho činnosti bude podána zpráva zaměstnavateli.

V Liberci 15.11.1989 vylepili Michal SOŠKA /1966/ a Jaroslav BLAŽEK /1968/, oba bez pracovního poměru, 10 letáků, zesměšňujících KSČ a současnou politickou situaci. Dalších 5 letáků bylo u nich zajištěno.

3. Negativní jevy a poruchy v čs. národním hospodářství

Státní podnik Tesla, závod Vrchlabí zakoupil k zajištění plnění plánovaných úkolů laserovou řezačku od firmy Dynibil z NSR, určenou pro řezání křemíkových destiček. Zakoupená řezačka však nedosahuje požadované parametry, ani kontrahované rozměry. Do současné doby je toto zařízení vyřazeno z provozu z důvodů jeho nevhodnosti pro určené pracovní operace. Při jeho použití k řezání dochází k nataveninám, čímž se finální výrobek znehodnocuje. Podle vyjádření pracovníka Tesly Vrchlabí Ivana Hrivňáka je nákup laserové řezačky obchodním podvodem. Specifikace požadovaných parametrů byla v požadavkovém listu zpracována tak obecně, že firma Dynibil mohla poslat cokoliv. Přesto, že nebude uvedené zařízení v závodě nikdy využito a nebylo dosud uvedeno do provozu, neuplatňuje dosud SBČS vůči podniku žádné sankce. Celková suma zařízení má hodnotu asi 2 mil. západoněmeckých marek. /14 mil. devizových korun/.

Zástupci ČSAV Ústavu makromolekulární chemie /ÚMCH/ Praha a PZO POLYTECHNA prosazují, i přes nesouhlas výrobce k.p. Okula Nýrsko, prodej licence na výrobu kontaktních čoček z materiálu hemadegma, USA firmě Cosmopharm. Koncernový podnik Okula nesouhlasí s vývozem licence, neboť kontaktní čočky vyrobené z uvedeného materiálu jsou špičkové úrovně a je reálný předpoklad, že s nimi pronikne na trhy vyspělých kapitalistických států, což by bylo značným devizovým přínosem pro čs. ekonomiku. V případě vývozu licence lze předpokládat podstatné omezení vývozu kontaktních čoček do kapitalistických států. V říjnu 1989 bylo na základě požadavku odesláno z k.p. Okula Nýrsko pro ÚMCH při ČSAV Praha /jako vzorky/ 1500 ks kontaktních čoček a všechny materiály o výrobě, včetně výsledků jejich aplikace. Následně bylo zjištěno, že dodané vzorky jsou na ÚMCH baleny do nových obalů s uvedením firmy Cosmopharm.

4. Nejzávažnější mimořádné události a kriminální trestná činnost

a/ Mimořádné události v národním hospodářství a živelní pohromy

Dne 16. listopadu 1989 v 03.00 hodin v Kremnici /okr. Žiar nad Hronom/ vznikl požár gotické vinárny. Ke zranění nedošlo. Zničením objektu a spotřebního zboží vznikla s.p. Restaurace Žiar nad Hronom škoda 416 700 Kčs. Příčina požáru je předmětem vyšetřování.

Vyšetřuje OS SNB Žiar nad Hronom

Dne 16. listopadu 1989 v 12.35 hodin na staveništi sídliště Brno - Kamenný vrch vznikl požár plechového skladu s vodoinstalačním materiálem. Ke zranění nedošlo. Zničením vodovodních baterií, van, různého materiálu a objektu vznikla s.p. Pozemní stavby Brno škoda asi 180 000 Kčs. Příčina a zavinění požáru se zjišťuje.

Vyšetřuje MS SNB Brno

b/ Násilná trestná činnost

Navazuje na DSZ ze dne 5. října 1989 : k vraždě [REDAKCE] /nar. 1919/ u obce Hostianské Nemce /okr. Zvolen/, kde jako pachatel je stíhán [REDAKCE] /nar. 1961/. Jako další spolupachatelé byli zadrženi [REDAKCE] /nar. 1970, dělník/ a mladistvý [REDAKCE] /nar. 1972, dělník, oba bytem Sitnianská Lehotka, okr. Zvolen/. Čin spáchali po předchozí vzájemné dohodě.

Vyšetřuje KS SNB Banská Bystrica

c/ Majetková trestná činnost

Dne 16. listopadu 1989 bylo v Hradci Králové zahájeno stíhání pro trestný čin rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví proti [REDAKCE] /nar. 1955, bytem Smiřice, okr. Hradec Králové, nyní skladová dělnice k.p. Benzina Hradec Králové/. Jmenovaná v době od 1. prosince 1987 do 31. října 1989 jako vedoucí čerpací stanice k.p. Benzina ve Smiřicích účetními machinacemi zakrývala rozdíl v zásobách a peníze si ponechávala pro svoji potřebu. Způsobená škoda činí 272 424 Kčs.

Vyšetřuje OS SNB Hradec Králové

Dne 16. listopadu 1989 bylo na území ČSSR hlášeno 64 případů krádeží vloupáním, z toho :

	do obchodů a restaurací	bytů	rekreačních objektů	motorových vozidel	ostatní	škoda celkem
ČSR	13	11	8	9	15	409 100
SSR	4	1	—	—	3	22 700
ČSSR	17	12	8	9	18	431 800

d/ Dopravní nehody leteckých, kolejových a silničních prostředků

Dopravní nehody dne

	počet nehod	usmrceno osob	těžce zraněno osob	hmotná škoda v Kčs
ČSR	240	2	5	1 166 600
SSR	107	1	5	454 500
ČSSR	347	3	10	1 621 100

e/ Ostatní mimořádné události a závažná trestná činnost

V době od 15. listopadu 20.00 hodin do 16. listopadu 1989 01.30 hodin došlo na OPK Hatě při celním odbavování asi 770 občanů NDR, kteří přijížděli z Rakouska do ČSSR ve 2 autobusech a 250 osobních autech, k jejich nevhodnému chování a ztěžování celního odbavování. Někteří se odmítali podrobit celní kontrole vozidel a zavazadel. Z celkového počtu byli 2 občané NDR vráceni do Rakouska a třem byla uložena pokuta za maření úředního výkonu. K zabezpečování řádného odbavování musela být použita pohraniční hlídka OPK se služebním psem.

Ze zájezdu organizovaného čs. cestovní kanceláří do Rakouska se nevrátili 2 občané ČSSR.

ARCHIV BEZPEČNOSTNÍHO ÚŘEDU

Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1. 1. 2008 podle ustanovení § 15 odst. 1 zák. č. 412/2005 Sb.

5. Názory a nálady obyvatelstva

Mezi dělníky závodu Fezko Strakonice se hovoří o probíhajících demonstracích v Praze a jiných městech. Přesto, že v dřívější době /leden 1989/ řada pracovníků s demonstracemi souhlasila, nyní je situace opačná. Dělníci zastávají názor, že demonstranti jsou flákači a fluktuanti a demonstrace samotné k ničemu nevedou. Je vyslovován podiv nad postojem státní správy, která tyto akce trpí a nezakročuje s větší důrazností.

V souvislosti s demonstracemi v NDR vyjadřují pracovníci generálního ředitelství Železničního stavitelství a Západoslovenských tiskáren v Bratislavě názory odsuzující zákroky našich bezpečnostních orgánů proti demonstracím opozičních seskupení v Praze a nesouhlas s odmítáním dialogu ze strany stranických a vládních činitelů v ČSSR.

Na Filozofické fakultě univerzity Komenského v Bratislavě se mezi zaměstnanci začínají projevovat názory, že zkompromitované vedení KSČ a vláda ČSSR nemohou vyvést společnost z krizové situace. Poukazují na nepružnost KSČ při prosazování nových opatření ke stabilizaci ekonomické a politické situace v ČSSR a upozorňují na odtržení dělníků od strany, což je důsledkem zavádění neúčinných opatření vůči korupci a protekcionářství. Podle jejich názoru to může způsobit ztrátu důvěry v KSČ a ústup z vytvořených pozic s tím, že vývoj v ČSSR se bude ubírat tím směrem, jako je tomu v PLR, MR a NDR.

Polští občané přijíždějící soukromě do ČSSR /do okresu Karviná/ negativně reagují na výstavbu koksovny ve Stonavě. Hovoří o tom, že v PLR je rozpoutávána kampaň proti výstavbě koksovny a jsou tištěny různé letáčky informující o škodlivém dopadu na zdraví lidí žijících v příhraničních oblastech. Někteří Poláci vyhrožují, že v případě zahájení provozu koksovny vtrhnou na naše území a pořádek si sjednají sami.

Počátkem listopadu 1989 vydalo zastoupení polské organizace Centrozap v Praze výzvu polských orgánů k pracovníkům PLR

v ČSSR, aby podpořili iniciativy k hospodářským a společenským změnám tím, že poskytnou finanční dary, které mohou předávat na zastupitelství PLR v Praze a generálních konzulátech v Ostravě a v Bratislavě.

Od polských pracovníků byly získány poznatky, že v PLR se připravují akce k napadání služeben milice a dalších úřadů ministerstva vnitra. V celé PLR mají být likvidovány i sochy a busty Dzeržinského v souvislosti se zveřejněnými informacemi o perzekucích a teroru v SSSR v dřívějších letech.

Úprava cestování NDR občanů přes území ČSSR do třetí země

Dnem 20. 11.1989 v 00.00 hod. bude ukončen zvláštní režim na hranicích ČSSR s NSR a Rakouskem a občané NDR budou moci vycestovat za těchto podmínek:

- do Rakouska pouze na pas a vízum NDR; u cestovního pasu je mimo víza NDR nutné i vízum Rakouska. Občanský průkaz nebude jako cestovní doklad uznán;
- do NSR, MR, BLR a RSR na pas či občanský průkaz a vízum NDR. Mimoto bude možné do MR, BLR a RSR i nadále vycestovávat na základě osobního průkazu s cestovní přílohou, jak tomu bylo dosud.

Příloha k DSZ ze dne 17. listopadu 1989

Dne 15. listopadu 1989 ve 22.00 hodin v obci Dargov /okr. Trebišov/ podnapilý řidič soukromého auta pprap. SNB František SOPKO /nar. 1959, řidič ekonomického odboru KS SNB Košice/ nezvládl řízení a havaroval mimo vozovku. Při nehodě utrpěl lehké zranění. Na vozidle vznikla škoda asi 30 000 Kčs. Odběr krve na zkoušku alkoholu odmítl.

Vyšetřuje OS SNB Trebišov.

Dne 15. listopadu 1989 ve 23.45 hodin v Praze 9, podnapilý řidič soukromého osobního auta nstržm. SNB Josef MILER /nar. 1969, frekventant PP VB MV ŽP ČSR/ nezvládl řízení a postupně narazil do sloupu veřejného osvětlení, plotu a dopravní značky. Ke zranění nedošlo. Na vozidle a zařízení vznikla škoda 6 500 Kčs. Řidiči byla odebrána krev na zkoušku alkoholu a zadržen řidičský průkaz.

Vyšetřuje MS VB Praha.

Rozdělovník

- s. Jakeš
- s. Husák
- s. Adamec
- s. Indra
- s. Hegenbart

Řešení právních vztahů čs. občanů vystěhovaných do NDR

V posledním období vycestovali do NSR se svými rodinnými příslušníky - občany NDR i někteří čs. občané, kteří se dříve vystěhovali do NDR. Své rozhodnutí odůvodňují snahou o zachování rodiny a v současné době žádají konzulární oddělení čs. ZÚ v Bonnu o vyjasnění svého právního postavení v NSR a o povolování cest do ČSSR.

I když se tito čs. občané zdržují v NSR bez souhlasu čs. úřadů, jejich stíhání pro trestný čin nepřipadá v úvahu, neboť vystěhování z ČSSR jim již bylo povoleno. Vycestováním do NSR sice naplnili skutkovou podstatu přečinu podle § 5 písm. d) zák.č.150/1969 Sb. o přečinech - nedodržení územní platnosti cestovního dokladu, avšak s přihlédnutím k § 1 odst. 2 tohoto zákona jde o čin, jehož stupeň nebezpečnosti pro společnost je nepatrný. Vůči těmto čs. občanům by nebylo vhodné uplatňovat sankce nejen s ohledem na závěry vídeňské následné schůzky KBSE, ale i proto, že sami mají zájem řešit vzniklou situaci prostřednictvím čs. ZÚ v NSR.

Vzhledem k těmto skutečnostem a s přihlédnutím k tomu, že počet těchto čs. občanů, zdržujících se v NSR nelegálně je poměrně malý, bude úprava jejich právního vztahu k ČSSR řešena následovně:

- bude jim umožněno podat na čs. ZÚ v NSR žádost o změnu státu trvalého pobytu, kterou čs. ZÚ zašle k rozhodnutí správě pasů a víz SNB s vyjádřením, jakým způsobem řešily úřady NDR státoobčanský vztah svých občanů - rodinných příslušníků čs. občana;
- bude jim umožněno podat na čs. ZÚ v NSR žádost o propuštění z čs. státního svazku, stanovisko k žádostem bude zaujímat správa pasů a víz SNB.

Předpokladem je, že čs. občan sám projeví zájem o úpravu svého právního postavení prostřednictvím čs. ZÚ v NSR.

Rozdělovník

členové a kandidáti PÚV KSČ
 s. Mohorita s. Johanes
 s. Hegenbart s. Jireček
 s. Štefaňák s. Lazar

/Správa pasů a víz SNB,
 VOS FMV/

Souhrnná informace o akcích připravovaných k výročí 17. listopadu

V souvislosti s 50. výročím událostí 17. listopadu a při příležitosti Mezinárodního dne studentstva organizuje Nezávislé studentské sdružení /NSS/ "Pochod Prahou". Pochod se má uskutečnit 17. 11. 1989 v 16.00 hod. od Patologického ústavu na Albertově, přes Karlovo náměstí, Štěpánskou ulicí do ulice Opletalovy a k pomníku J. Opletala v parku před Hlavním nádražím. O jeho pořádání informoval ve svých relacích Hlas Ameriky.

Bylo zjištěno, že do akce této nelegální struktury se zapojila oficiální Městská vysokoškolská rada a prostřednictvím jejího předsedy /Jiří JASMANICKÝ/ i MěV SSM v Praze. Rozdíl je v tom, že MěV SSM má v úmyslu vést trasu pochodu směrem na Vyšehrad a vyhnout se středu města, avšak NSS trvá na trase do Opletalovy ulice.

Demonstraci mají předcházet protestní akce studentů na vysokých školách v Praze. Svůj protest hodlají vyjádřit demonstrací v sedě pod heslem "za zkvalitnění výuky". Ve skutečnosti se však jedná o protispolečenskou akci organizovanou NSS s cílem vyprovokovat represivní zásah státních orgánů na akademické půdě.

Podle poznatků získaných v prostředí Matematicko-fyzikální fakulty UK Praha připravují studenti vysokých škol v Praze 17. listopadu na Václavském náměstí demonstraci, na níž chtějí vystoupit s požadavky zkrácení vojenské služby absolventů vojenských kateder vysokých škol, odstoupení těch členů vlády, kteří mají podíl na závažných problémech naší společnosti, především v ekonomické oblasti, potrestání odpovědných stranických a vládních funkcionářů, kteří připustili a zapříčinili ekonomické problémy. Rovněž chtějí požadovat zrušení fakultních výborů SSM.

Členové přípravného výboru nelegální "Masarykovy společnosti" v Brně se dopisem obrátili na rektory všech vysokých škol v Brně s žádostí, aby školy na 17. listopad zorganizovaly vzpomínková

shromáždění studentů. Dále jsou studenti Univerzity J.E.Purkyně a občané Brna prostřednictvím letáků vyzýváni, aby v tento den pokojně protestovali formou smutečního oděvu nebo černé pásky proti zásahům Bezpečnosti při shromáždění v Praze, šikanování a věznění aktivistů nezávislých skupin a vyzývají k účasti na protestní akci 17. listopadu v Praze /stejně letáky byly zjištěny v Praze a Českých Budějovicích/.

Obavy z možného vystoupení studentů Vysoké školy báňské /VŠB/ v Ostravě u příležitosti mezinárodního dne studentstva 17. listopadu má její vedení. Důvodem je dopis NSS vedení VŠB, ve kterém je požadována reforma stranického vedení VŠB, zákaz vstupu příslušníků SNB na akademickou půdu a odstoupení funkcionářů VŠB, kteří byli do funkcí ustanoveni orgány KSČ. Jsou požadovány demokratické volby a studentská samospráva. Studenti jsou vyzýváni, aby vystoupili z řad členů SSM.

Poznámka:

"Nezávislé studentské sdružení" ve svém základním prohlášení pod rouškou zájmu o účast na demokratizačním procesu a zajišťování základních práv studentů fakticky usiluje o odstranění vedoucí úlohy KSČ v oblasti řízení vysokých škol, žádá o odstoupení části stranických a státních představitelů, včetně přehodnocení roku 1968. Zároveň požaduje obnovení imunity akademické půdy a zastavení trestního stíhání studentů, kteří se angažují v "nezávislých iniciativách". Prohlášení vyúsťuje ve výzvu konstituovat pobočky NSS na všech vysokých školách v ČSSR.

/OAI VOS FMV/

Rozdělovník

členové a kandidáti PÚV KSČ

s. Mohorita

s. Hegenbart

s. Jireček

s. Lazar

Pozvání A. DUBČEKA do Jugoslávie

"Předsednictvo socialistického svazu pracujících Slovinska - okresní konference Velenje" oznámilo Alexandru DUBČEKOVÍ, že v kulturním centru "Ivan Napotnik" v Titovu Velenje pořádají již delší dobu rozhovory se známými osobnostmi. Při této příležitosti DUBČEKA zvou na takovýto rozhovor, přičemž termín návštěvy ponechávají na jeho rozhodnutí. Podrobnosti k návštěvě jsou ochotni projednat osobně.

Přiložená pozvánka obsahuje témata rozhovorů, jako např. "aktuálnost hesla socialismus s lidskou tváří", "paralela mezi událostmi v ČSSR před 20 lety a dnešními událostmi v jiných socialistických zemích", apod. V této souvislosti požadují od A. DUBČEKA, aby se ve svém vystoupení zaměřil i na analýzu významu národnostní otázky na osud a vývoj socialismu.

/XII. S SNB/

Rozdělovník

s. Jakeš
s. Husák
s. Adamec
s. Indra
s. Lenárt
s. Fojtík
s. Janák
s. Hrivnák
s. Hegenbart

Zahájení vydávání periodika italské Radikální strany v české mutaci

Počátkem 3. čtvrtletí 1989 zřídila italská Radikální strana svoji pobočku v Budapešti, která funguje zároveň jako vydavatelství české mutace dvouměsíčníku Lettera Radicale. Jeho první číslo v české verzi slouží mj. i jako náborový bulletin pro zájemce z Československa, kteří mají zasílat přihlášky o členství v Radikální straně na adresu: Andrea TUZA, Tanács krt. 11, Budapest VIII.

/I.správa SNB/

Rozdělovník:

s.Štefaňák

s.Hegenbart

ARCHIV

Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1. 1. 2008 podle ustanovení § 151 odst. 3 zák.č. 412/2005 Sb.

Indický přístup k vývoji situace ve východní Evropě

Indické ministerstvo zahraničních věcí vypracovalo v říjnu 1989 pro potřeby parlamentu situační zprávu o socialistických zemích. Nedávné zasedání Nejvyššího sovětu SSSR je ve zprávě hodnoceno jako nesourodé a konfliktní, s destruktivními přístupy řady poslanců, druhý sjezd lidových poslanců však může vnést do vnitropolitické situace v zemi stabilizační prvky, protože by se poměr sil měl mezitím výrazněji přesunout ve prospěch stoupců GOPBAČOVovy linie. Vlna otevřenosti vnesla podle zprávy do Nejvyššího sovětu kontroverzní přístupy a mnohé nepodstatné, ale vášnivé spory, které pravděpodobně pod tlakem ekonomické reality ustoupí konstruktivnějším jednáním. Fungování národního hospodářství v nastávajícím zimním období může však už v průběhu několika měsíců rozhodnout o směru politických procesů, i o kádrové situaci v nejvyšším sovětském vedení.

Podle uvedené analýzy prošel GORBAČOVův přístup k východoevropským socialistickým zemím třemi stadii:

1. Nastolení demokratičtějších vzájemných vztahů jako jeden z důležitých projevů "nového myšlení" v zahraniční politice, což se mělo pozitivně projevit i ve vztahu Západu vůči Sovětskému svazu.
2. Pochopení, že pro potřeby hospodářské přestavby v SSSR je nutná rovněž přestavba ekonomiky východoevropských socialistických států. Vyjádření podpory procesům přestavby v těchto zemích a uvolnění jejich ekonomických vztahů se Západem, jako možný most pro přesun vyspělých technologií, při zachování jejich politické jednoty.
3. Úplné uvolnění vztahů mezi Sovětským svazem a východoevropskými ZSS včetně práva každé země svobodně si zvolit politický systém a orientaci v důsledku kombinovaného tlaku Západu a objektivních politických procesů, které se odehrávají ve východní Evropě.

Podle indických diplomatů směřují vývojové tendence ve všech socialistických zemích východní Evropy jednoznačně k odstranění monopolu jedné politické strany, ač si jednotlivé země zachovají řadu vlastních specifik. V Sovětském svazu údajně narůstá přehnaný optimismus, že "zřeknutí se východní Evropy" přinese automaticky a velmi rychle uvolnění západního technologického embarga. Dlouhodobá zkušenost Indie v tomto směru by však měla být pro SSSR určitým varováním, přičemž není jasné, zda změna přístupu Sovětského svazu ke svým spojencům přiměje Západ akcentovat další GORBAČOVovy návrhy v oblasti odzbrojení.

/I. správa SNB/

Rozdělovník:

s. Štefaňák

s. Hegenbart

ARCHIV BEZPEČNOSTNÍ

Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1. 1. 2008 podle ustanovení § 15 odst. 1 zákona č. 220/2005 Sb.

K situaci na ministerstvu Státní bezpečnosti NDR

MStB řídí dosavadní první náměstek Rudi MITTIG. O nástupci ministra, za kterého se považoval SCHWANITZ, bude rozhodnuto až ustavením nové vlády. Nevylučuje se, že do funkce přijde člověk z jiného resortu či policejního orgánu. V každém případě resort obsadí SED. Další kádrové změny se očekávají až po přijetí zákona o Státní bezpečnosti a z něho vyplývající reorganizace ministerstva. V současné době již nepracuje úsek "vnitřní zpravodajství" /náčelník KIENBERG/ a jen dílčí činnost je zajišťována po linii ochrany ekonomiky /náčelník KLEINE/. Nepřerušenou činnost vykazuje rozvědka, kontrarozvědka /kontrašpionáž - náčelník gen.KRATSCH/ a boj proti teroru. Zcela vyřazená je operativní technika - zejména prověrka korespondence.

Z MStB jsou, a v souvislosti s reorganizací budou, uvolňováni pracovníci do výrobního procesu. Odešlo již 385 příslušníků, 232 řidičů nákladních vozů, 115 automechaniků vypomáhá v servisech, 17 řidičů v městské dopravě a 21 lékařů a zdravotníků v civilním zdravotnictví. V povrchových dolech bude nasazeno dalších 1.200 příslušníků. Tento počet však byl nasazován i dříve - každoročně. Byl zrušen stavební a bytový podnik ministerstva a převeden výlučně pod civilní správu.

V rámci odstraňování privilegií byly zrušeny a předány k užívání objekty sloužící k pobytům zahraničních návštěvníků /např. na dovolené/. Byly ponechány však ty, které slouží ke služebním jednáním nepřetržitě.

Ze stejných důvodů, resp. v zájmu zabránění stížnostem z řad občanů, byly zrušeny i konspirační byty legalizované pod vládou NDR.

Podle předané informace i podle oficiálního veřejného prohlášení MITTAGA na zasedání ÚV SED, v MStB nedocházelo k hrubému porušování zákonnosti. Jednotlivé případy zneužití funkčního postavení byly neodkladně řešeny a vyvozen trestní postih.

Situace mezi příslušníky je napjatá. Je odrazem celospolečenského vývoje v NDR. Projevuje se kritičnost a v některých případech i emocionální výstupy vyvolané nejistotou. Lze je přirovnat k našemu vývoji v roce 1968. Naprostá většina příslušníků podporuje demokratizační proces, nutnost odstranění dřívějších chyb a očekávají, že přijetím zákona o StB bude právně zakotvena jejich činnost.

/Představitel FMV v NDR/

Rozdělovník:

s. Jakeš

s. Hegenbart

ARCHIV BEZPEČNOSTNÍCH SLOŽEK

Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1. 1. 2008 podle ustanovení § 157 odst. 3 zák. 12/2005 Sb.

Postoj západoberlínskeho senátu k vývoju v NDR

Podľa poznatkov získaných z kruhov západoberlínskej SPD západoberlínsky senát síce predpokladal, že dôjde k otvoreniu hraníc a za týmto účelom organizoval zvláštnu skupinu expertov, nepočítal však s takým rýchlym vývojom udalostí v NDR a väčšina jeho súčasných opatrení bola prijatá pod vplyvom vzniklej situácie.

Západoberlínsky senát sa v súčasnej dobe orientuje na opatrenia technického charakteru, ako je posilňovanie prepravy, aktivizácia dobročinných organizácií a organizácií činných v rámci tzv. ochrany pred katastrofami, nasadenie polície atď. Zvláštna skupina expertov senátu je však urýchlene doplňovaná odborníkmi na problematiku NDR, ekonómami, psychológmi a zástupcami hromadných oznamovacích prostriedkov.

Pri organizovaní uvedených opatrení senát vychádza z názoru, že nápor turistov bude naďalej pokračovať /zatiaľ cca 2 mil. za 4 dni/ a nevyklučuje ani eventualitu vzniku ďalšieho napätia v súvislosti s 250.000 cudzincami, vyvolaného obmedzenými pracovnými podmienkami, alebo nezamestnanosťou vôbec. Predpoklada však, že v budúcnosti dôjde k postupnému poklesu vlny emigrácie, na ktorú sa budú občania NDR pripravovať plánovitejšie, po predchádzajúcom zaistení bytových a ďalších náležitostí.

Hlavným cieľom senátu je zabrániť eventuálnemu vzniku tzv. núdzového stavu, vyvolaného prítomnosťou tisícov turistov a osôb na území Západného Berlína. V prípade vzniku takejto mimoriadnej situácie by hrozilo nebezpečie vytvorenia, a to pod silným tlakom verejnosti, koalíciej vlády s CDU; to by ale znamenalo stratu monopolného postavenia SPD s vážnym dopadom na nadchádzajúce spoločkové voľby.

Podľa názoru vedenia západoberlínskej SPD snahy o "klasické znovuzjednotenie" v súčasnej etape vývoja plne vyhovujú zámerom CDU/CSU a neprispievajú k realizácii demokratizačných procesov v NDR. Nutnosť potlačovania takýchto negatívnych tendencií zdôraznil terajší starosta ZB MOMPER pri rokovaní s predstaviteľmi opozície NDR.

/I.správa SNB/

Rozdělovník:

s.Štefaňák

s.Hegenbart

ARCHIV

Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1. 1. 2008 podle ustanovení § 157 odst. 3 zák. 121/2005 Sb.

Názory pracovníků ZÚ Velké Británie na vývoj situace v Bulharsku

Zvolení P.MLADENOVA gen.tajemníkem ÚV BKS hodnotí pracovníci ZÚ Velké Británie v BLR jako pokyn z Moskvy, který byl pro svou známost a popularitu vybrán z několika kandidátů. Předpokládají, že dojde v krátké době k dalšímu plénu ÚV BKS, na kterém se budou řešit otázky demokratizace a liberatlizace poměrů v BLR. Taktéž předpokládají, že dojde k aktivizaci nelegálních struktur v BLR a ke vzniku nových.

Na 18. a 19.11. se připravují demonstrace ekoglasnosti, z nichž na den 18.11. byla již oficiálně povolena. Demonstrace mají být na podporu nově zvoleného gen.tajemníka a za uvolnění a demokratizaci života v BLR.

Hnutí Ekoglasnost bude povoleno jako oficiální organizace za předpokladu, že vedení tohoto hnutí se bude distancovat od dalších neformálních skupin v BLR a že ani jednotliví členové těchto struktur nebudou členy ekoglasnosti.

Oficiální registrace ekoglasnosti byla nejvyšším soudem BLR zatím vrácena pro nedodržení dvou formálních a protokolárních otázek.

V národnostní otázce hodlá MLADENOV v nejbližší době přistoupit k novému řešení "turecké" otázky. Z tohoto důvodu se údajně nezúčastnil jednání s tur.zaminirem v Kuvajtu, protože se nechtěl kompromitovat původním stanoviskem Živkova. Měla by být přehodnocena akce spojená s "pobulharšťováním" tureckých jmén v r.1985 a uvažuje se o možnosti uznání turecké menšiny v BLR. Dále se očekává radikálnější řešení reorganizace státního aparátu /snížení stavu a celkových nákladů/.

/Představitel FMV v BLR/

Rozdělovník:

s. Jakeš
s. Husák
s. Adamec
s. Indra
s. Lenárt
s. Hoffmann
s. Fojtík
s. Hegenbart

ARCHIV BEZPEČNOSTNÍCH SLOŽEK

Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1. 1. 2008 podle ustanovení § 157 odst. 3 zák. č. 412/2005 Sb.